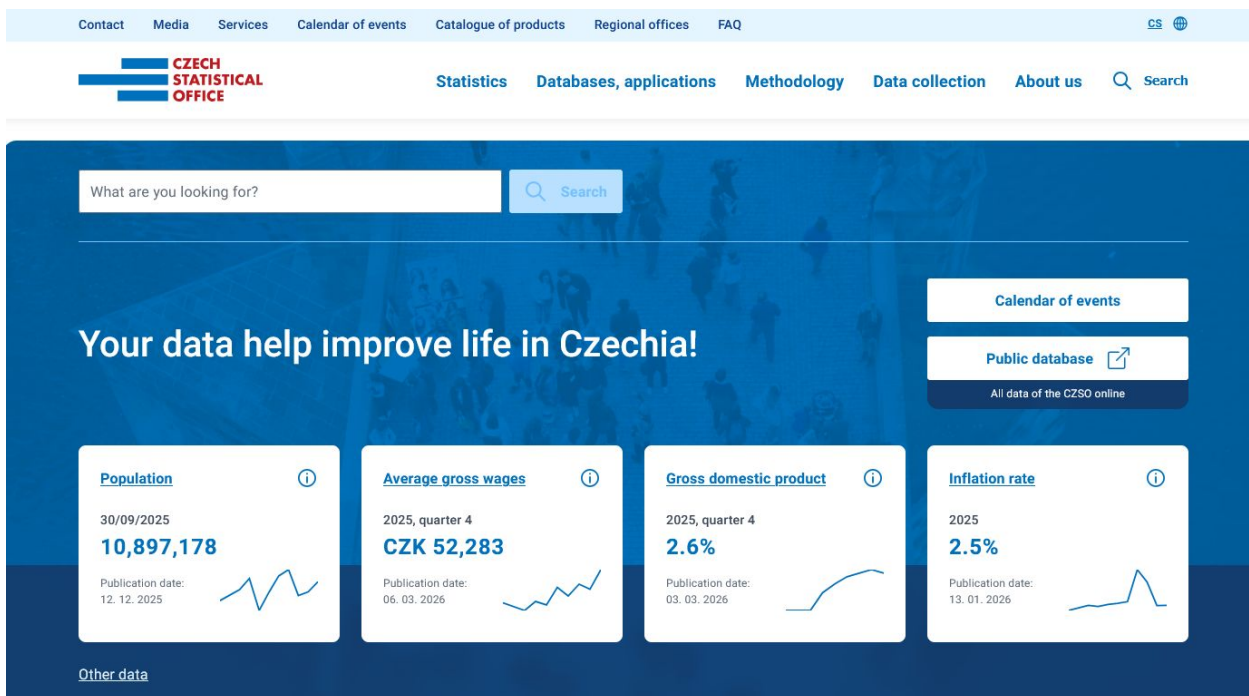

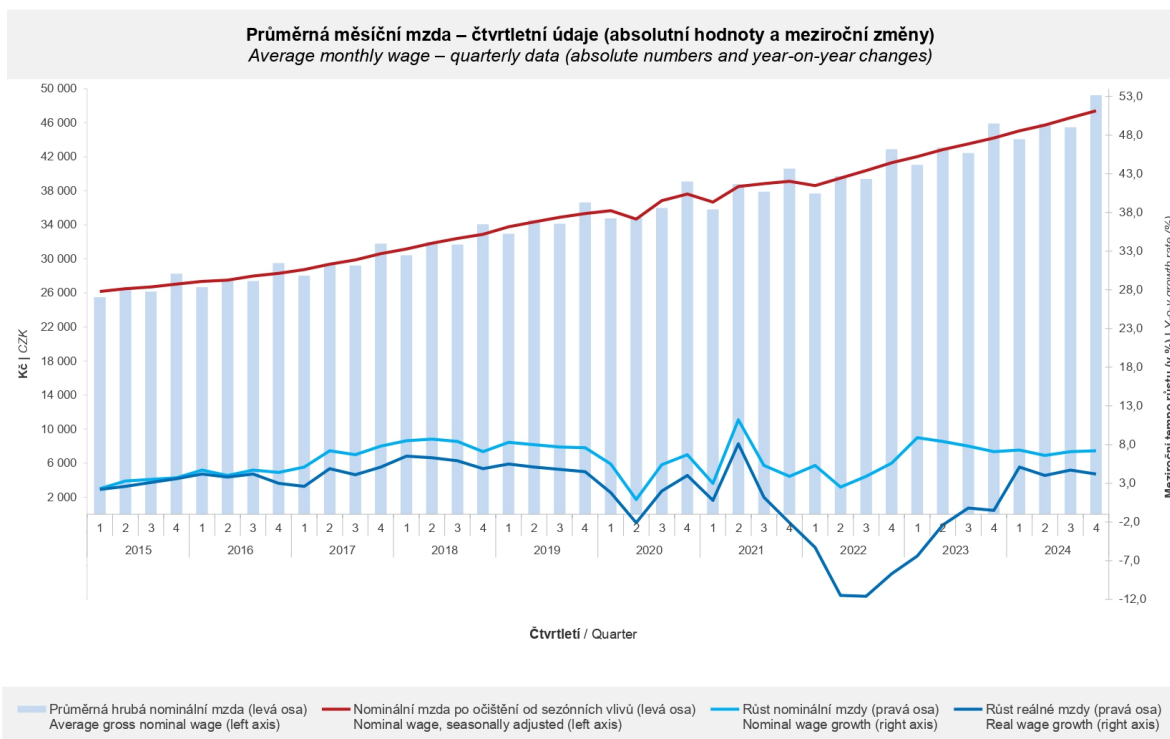
Čtení údajů z grafu

Český statistický úřad (ČSÚ) je ústředním orgánem státní statistické služby. Zajišťuje sběr, zpracování a zveřejňování statistických údajů o vývoji České republiky. Na oficiálních stránkách <https://csu.gov.cz/home> jsou volně dostupné grafy a tabulky týkající se např. vývoje mezd, inflace, nezaměstnanosti nebo cen nemovitostí.

Obrázek 1: Náhled webové stránky ČSÚ (Český statistický úřad, 2026)

V následujících úlohách budeme pracovat s grafem zachycujícím vývoj **průměrné hrubé měsíční mzdy** v České republice, a to v nominálním i reálném vyjádření, včetně tempa růstu nominální a reálné mzdy. V dalším textu bude z důvodu přehlednosti používáno označení „mzda“, přičemž se stále jedná o mzdu hrubou.

Obrázek 2: Vývoj průměrné měsíční mzdy v letech 2015 – 2024 (Český statistický úřad, 2025)

Graf obsahuje:

- **Vodorovná osa** – jednotlivá čtvrtletí sledovaných let.
- **Levá svislá osa (v Kč)**
  - modré sloupce: průměrná (hrubá) nominální mzda,
  - červená křivka: nominální mzda očištěná od sezónních vlivů.
- **Pravá svislá osa (v %)**
  - světle modrá křivka: meziroční tempo růstu (zkráceně růst) nominální mzdy – o kolik procent se průměrná hrubá nominální mzda změnila oproti stejnému čtvrtletí minulého roku,
  - tmavě modrá křivka: meziroční tempo růstu (zkráceně růst) reálné mzdy – o kolik procent se změnila kupní síla mzdy, tedy hrubé nominální mzdy přepočtené s ohledem na změnu cenové hladiny (inflaci).

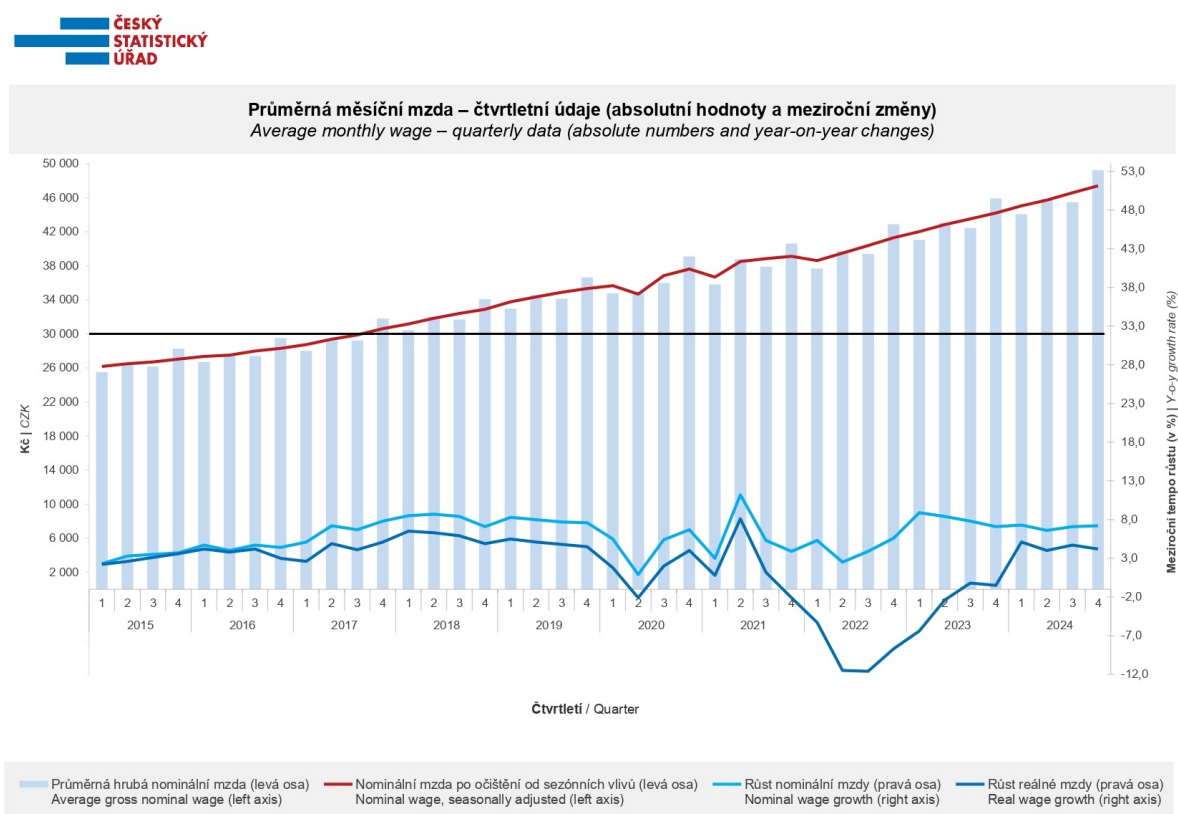
Reálná mzda roste, pokud nominální mzdy rostou rychleji než ceny. Pokud ceny rostou rychleji než nominální mzdy, reálná mzda klesá. Tempo růstu reálné mzdy lze přibližně vyjádřit jako rozdíl mezi tempem růstu nominální mzdy a inflací.

Úloha 1. Pomocí grafu na obrázku 2 rozhodněte, zda jsou následující tvrzení pravdivá (ANO/NE). Své rozhodnutí stručně odůvodněte.

1. Od roku 2018 průměrná hrubá nominální mzda neklesla pod hodnotu 30 000 Kč.
2. Pokud průměrná hrubá nominální mzda roste, musí růst i meziroční tempo jejího růstu.
3. Meziroční růst reálné mzdy byl v roce 2020 nejnižší za posledních pět let sledovaného období.

Řešení.

1. ANO – z grafu je patrné, že všechny sloupce od roku 2018 přesahují danou hranici.

Obrázek 3: Vývoj průměrné měsíční mzdy v letech 2015 – 2024, doplněno o černou linku odpovídající 30 000 Kč (Český statistický úřad, 2025)

2. NE – tempo růstu může klesat i tehdy, když samotná mzda stále roste (např. při zpomalování růstu). Např. v roce 2023 se průměrná hrubá nominální mzda postupně zvyšovala, přesto zde pozorujeme pokles meziročního tempa růstu.
3. NE – v letech 2022–2023 byly hodnoty meziročního tempa růstu reálné mzdy nižší.

Results matter!

Úloha 2. Určete přibližné intervaly hodnot následujících veličin ve sledovaném období:

1. průměrná hrubá nominální mzda (v Kč),
2. meziroční tempo růstu nominální mzdy (v %),
3. meziroční tempo růstu reálné mzdy (v %).

Řešení.

1. průměrná hrubá nominální mzda: 24 000 Kč – 50 000 Kč
2. meziroční tempo růstu nominální mzdy: 0 % – 12 %
3. meziroční tempo růstu reálné mzdy: –12 % – 8 %

Úloha 3. Od třetího čtvrtletí roku 2021 dochází k výraznému rozdílu mezi růstem nominální a reálné mzdy. Srovnajte toto s vývojem v letech 2015 – 2016. Popište, co z grafu pozorujete, a navrhněte možné ekonomické vysvětlení.

Nápověda: Zvažte vývoj inflace ve stejném období (údaje lze dohledat na stránkách ČSÚ).

Řešení. Tempo růstu reálné mzdy lze přibližně vyjádřit jako rozdíl mezi tempem růstu nominální mzdy a inflací.

Od roku 2021 dochází k poklesu tempa růstu reálné mzdy, zatímco nominální mzda stále roste. To znamená, že cenová hladina (inflace) rostla rychleji než nominální mzdy. V letech 2015–2016 byla tempa růstu nominální a reálné mzdy podobná, což odpovídá období nízké inflace. V následující tabulce můžeme sledovat vývoj inflace (%) v letech 2015–2016 a 2021–2024 (Český statistický úřad, 2025).

Rok (Year)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2015	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3
2016	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,7
						⋮						
2021	3,0	2,9	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	3,0	3,2	3,5	3,8
2022	4,5	5,2	6,1	7,0	8,1	9,4	10,6	11,7	12,7	13,5	14,4	15,1
2023	15,7	16,2	16,4	16,2	15,8	15,1	14,3	13,6	12,7	12,1	11,4	10,7
2024	9,4	8,2	7,1	6,3	5,6	4,9	4,4	3,9	3,5	3,1	2,7	2,4

Otázky k zamyšlení

1. Proč se mohou růst nominální mzdy a růst reálné mzdy výrazně lišit? Co to vypovídá o ekonomické situaci? Zaměřte se na vztah mezi mzdami a inflací, na rozdíl vývoje v letech 2021–2023 a 2015–2016 a na roli cenové hladiny.

Results matter!

2. Může se mít člověk „lépe“, i když průměrná reálná mzda krátkodobě klesá? Za jakých okolností by to bylo možné? Zkuste odlišit průměr od individuální situace, uvědomit si rozdíl mezi statistikou a osobní zkušeností a zamyslet se nad tím, že každý člověk nakupuje jinak než podle „průměrného spotřebního koše“.
3. Proč je důležité sledovat kromě vývoje nominální mzdy také její tempo růstu? Co nám tempo růstu říká navíc? Všímejte si rozdílu mezi úrovní veličiny a její dynamikou a uvědomte si, že zpomalování růstu neznamená pokles. Pracujte přitom s více osami grafu.
4. Je průměrná mzda vhodným ukazatelem životní úrovně obyvatel? Jaké jsou její limity? Zvažte rozdíl mezi průměrem a mediánem, vliv extrémně vysokých a nízkých mezd a otázku nerovnosti příjmů.

Zdroje

- Český statistický úřad

Tento QR kód a odkaz vedou na online verzi tohoto aplikačního příkladu.

Compilation: 10. března 2026, 19:26